

Evrópa og tungumálin

Tungumálafærni í Evrópu

HÁSKÓLI ÍSLANDS

Málstefna ESB:

- Málstefna ESB er fjöltyngisstefna: opinber tungumál sambandsins eru 23.
- Markmið ESB : L1+2
- Sett fram í Hvítbók ESB 1995.

Málstefna ESB:

- Aukinn hreyfanleiki á sameiginlegum vinnu- og menntamarkaði
- Efla samkennd og skilning.
- Færni í tungumálum eykur námsárangur í öðrum greinum.
- Lögð er áhersla á að allir eigi rétt á því að læra erlend tungumál en ekki bara fáir útvaldir
- Skorað er á ríkistjórnir aðildarlandanna að framfylgja þessum tillögum.

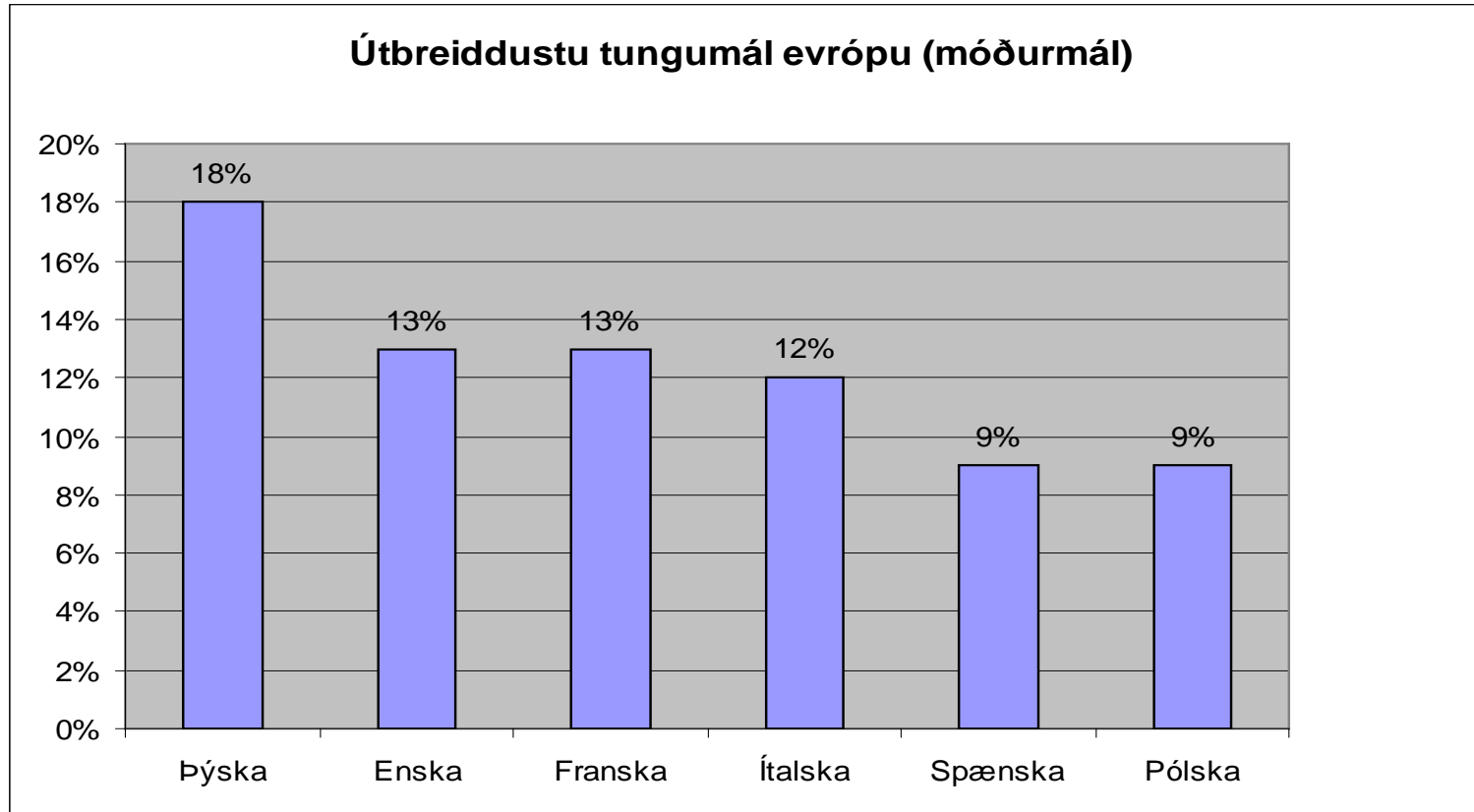
Málstefna ESB:

- 10 árum síðar lét ESB gera könnun á tungumálakunnáttu innan sambandsins.
- Hvernig skyldi ESB ganga að ná þessu markmiði sínu?
- Hver er tungumálakunnátta Evrópubúa almennt?
- Hvernig standa Íslendingar sig í samanburði við aðrar Evrópuþjóðir?

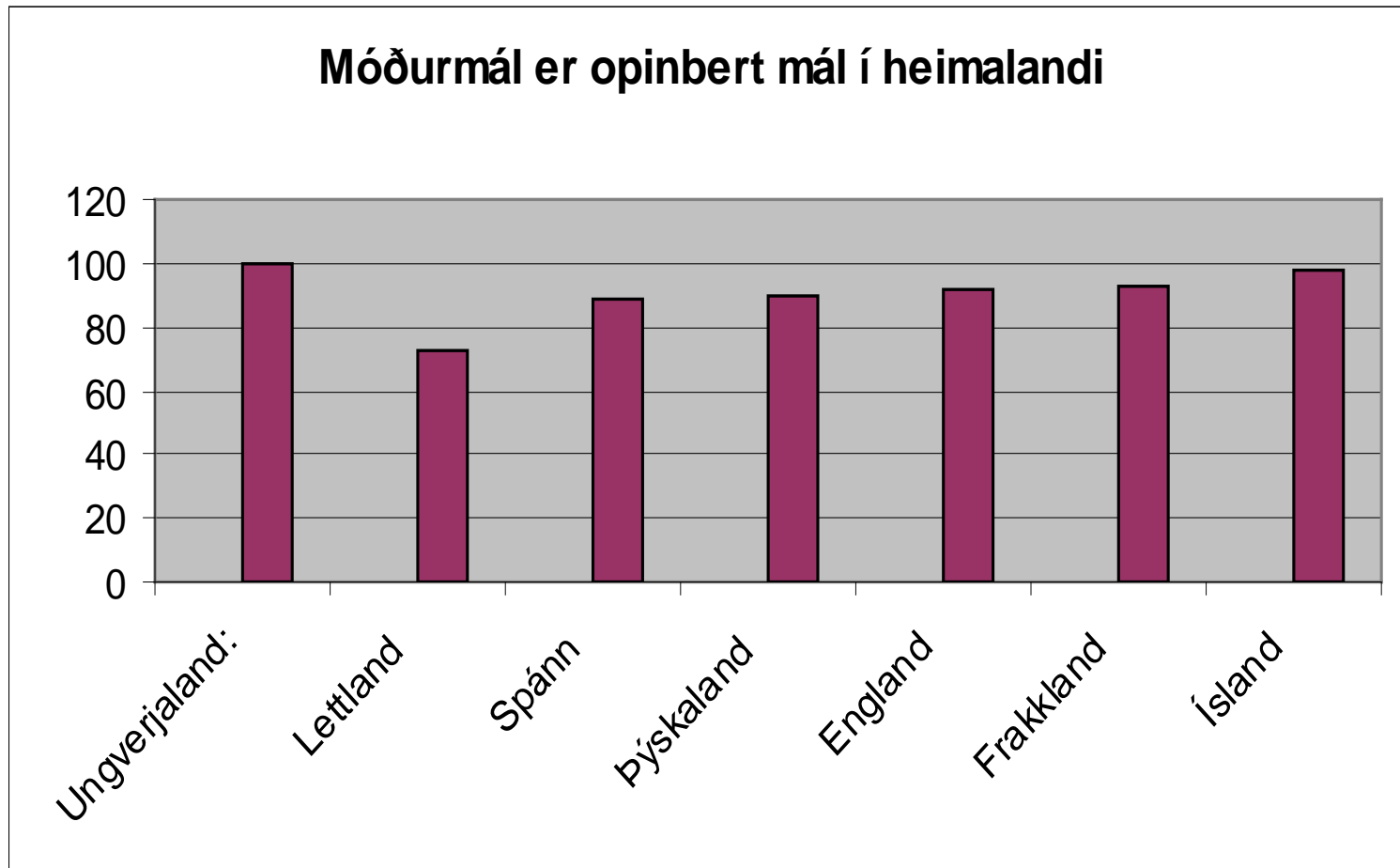
Könnun ESB 2005:

- Þáverandi aðildarlönd (25) auk Búlgaríu, Rúmeníu, Króatíu, Tyrklands og tyrkneska hluta Kýpur.
- Úrtakið samanstóð af 28.694 einstaklingum 15 ára og eldri.
- Spurt var um móðurmál, færni í öðrum tungumálum og viðhorf til tungumála og tungumálanáms.

Móðurmál:

Móðurmál:

Viðbótartungumál (additional languages):

- Staðbundin tungumál (regional languages) án opinberrar stöðu.
- Minnihlutamál (minority languages).
- Mál innflytjenda (migrant languages).
- Tungumál óháð landsvæðum (non territorial languages).

Viðbótartungumál:

- Alls 440 í 21 landi.
- England = 290, Spánn = 200, Lettland = 26
- Pólska og þýska eru töluð í 17 löndum hvort.
- Franska, arabíska og rússneska í 16 löndum.
- Spænska og tyrkneska í 15 löndum.
- Romaní í 14 löndum.
- Enska og kínverska í 13 löndum.

Viðbótartungumál á Íslandi:

- Hafa ekki verið kortlögð nákvæmlega.
- Milli 30 og 40 skv. Alþjóðahúsi.
- Pólska, portúgalska, serbneska, króatíska, enska, tagalog, kínverska og thaí + Norðurlandamálin?

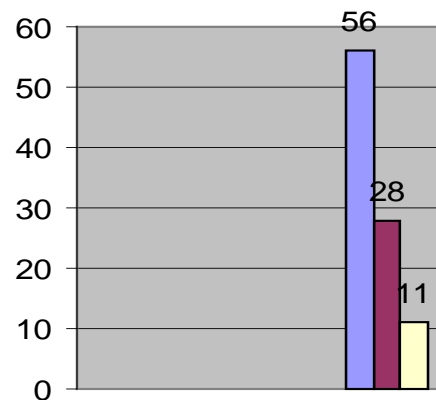
Færni í erlendum tungumálum innan ESB:

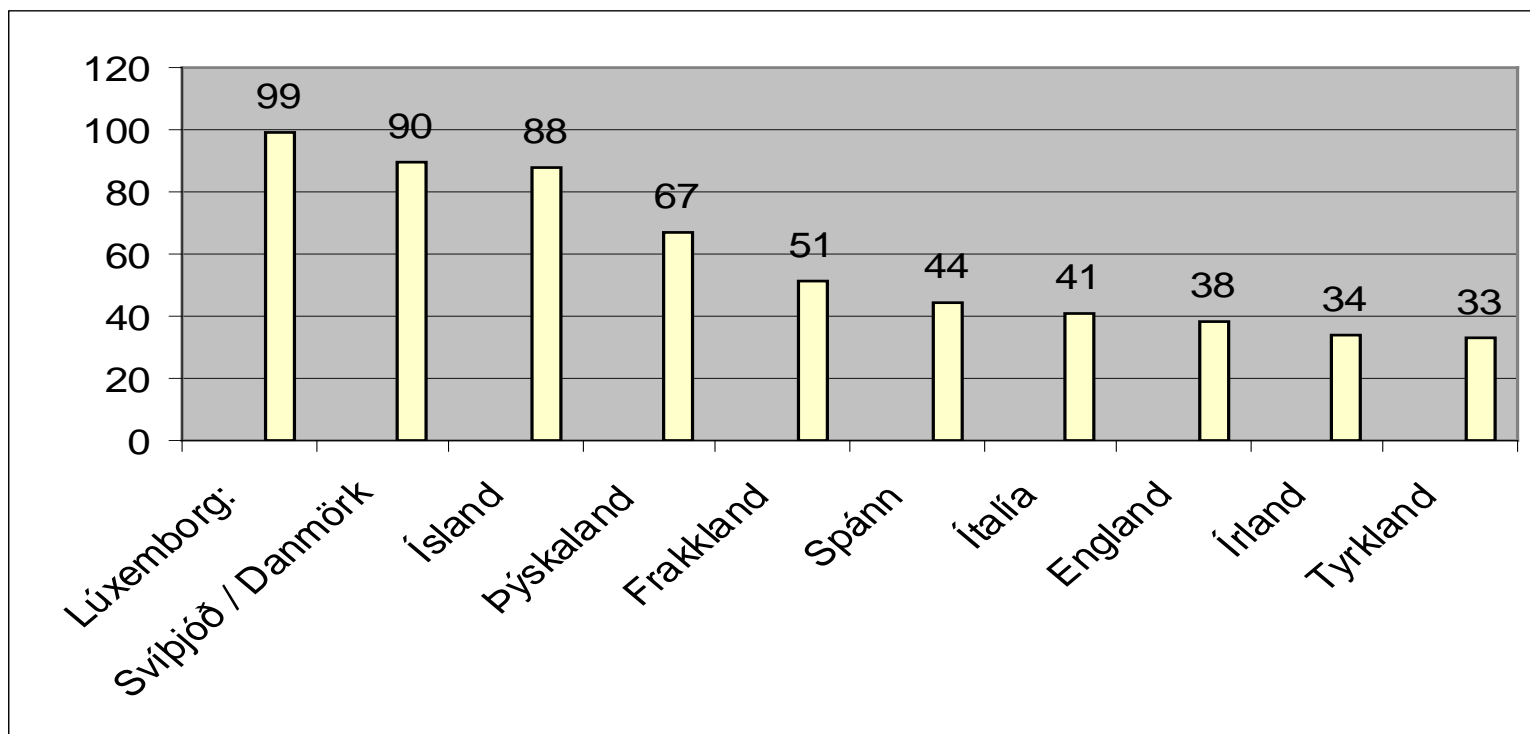
Færni í erlendum tungumálum innan ESB:

Geta tekið þátt í samræðum á:

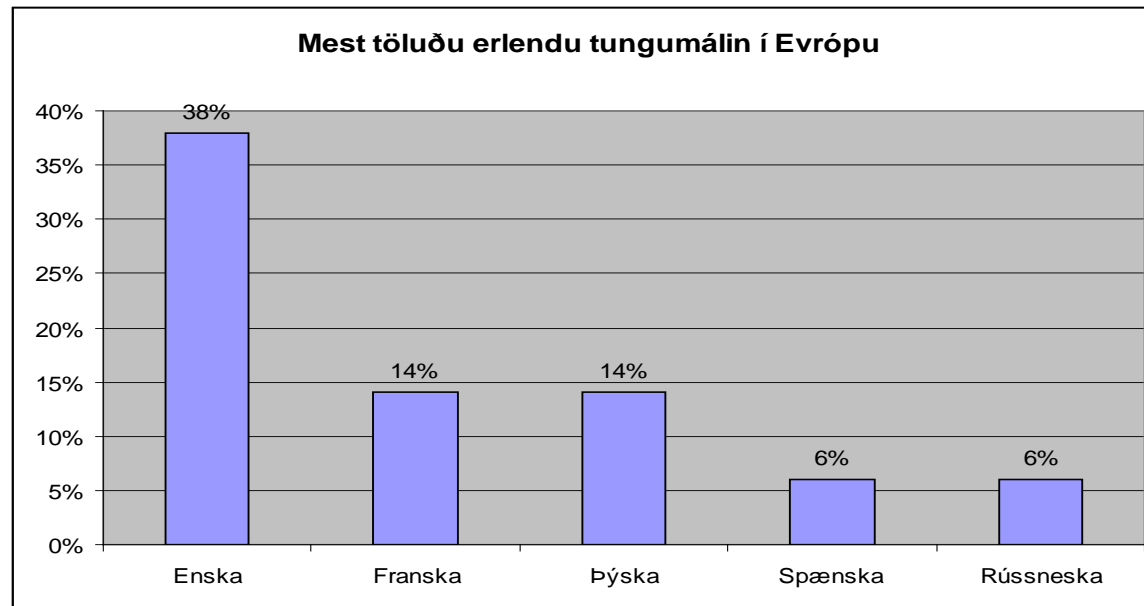
- 1 erlendu tungumáli
- 2 erlendum tungumálum
- 3 erlendum tungumálum

Hlutfall þeirra sem tala a.m.k. eitt erlent tungumál:

Mest töluðu erlendu tungumálin:

Enska (ESB):

- Í 19 af 29 löndum er enskan mest talaða erlenda málið.
- Útbreiddust í Svíþjóð (89%), á Möltu (88%), í Hollandi (87%) og í Danmörku (86%).
- Í öllum löndum nema Lúxemborg er enska annað af tveimur mest töluðu tungumálunum.
- Ríflega helmingur allra íbúa álfunnar er mælandi á enska tungu (móðurmál+erlent mál).

Enska (Ísland):

- 88% Íslendinga tala ensku.
- Íslendingar tala ensku í þeim löndum sem *ekki* eru enskumælandi (75%).
- Þ.m.t. norðurlöndunum (47%).
- Enskukunnátta á nokkrum áfangastöðum : Spánn (27%), Ítalía (29%), Portúgal (32%) , Frakkland (36%) og Þýskaland (56%).

Önnur útbreidd tungumál (ESB):

- Franska: Lúxemborg (90%), England (23%) og Írland (20%).
- Þýska: Slóvakíu (32%), Tékkland (28%) og Ungverjaland (25%).
- Rússneska: Litháen (80%), Lettland (70%) og Eistland (66%).

Mest töluðu erlendu tungumálin á Íslandi 2001:

- Enska: 88%.
- Danska: 60%.
- Þýska: 30%.
- Norska og sænska: 12%.
- Franska: 8%
- Spænska: 5%.

Ísland: samanburður við önnur Evrópulönd:

- Enskukunnátta (88%) er sambærileg við aðrar norðurlandapjóðir (89% í Svíþjóð, 86 og í Danmörku) og Hollendinga (87%).
- Þýskukunnátta Íslendinga (30%) er einnig sambærileg við Svía (28%).
- Frönskukunnátta heldur slakari hér en á öðrum norðurlöndum: 8% hér en 11% í Svíþjóð og 12% í Danmörku.

Færni :

- Hlutfall þeirra sem telja færni sína vera mjög góða eykst í öllum tungumálum frá 2001: enska og spænska +4, þýska og franska +3.
- 89% enskumælandi Íslendinga telja sig tala hana vel eða nokkuð vel.
- 54% fyrir dönsku, 19% fyrir þýsku, um 12% fyrir norsku og sænsku og um 4% fyrir frönsku og spænsku.

Notkun (ESB):

- 47% tala erl. tungumál nánast á hverjum degi.
- Enska: 31%
- Þýska og spænska: 22%,
- Rússneska: 16%
- Franska: 13%.

Notkun (ESB):

- Ferðalög erlendis 42%, (-5% frá 2001).
- Sjónvarp, kvikmyndir og útvarp: 26%.
- Í samskiptum við vini eða í vinnu : 25%.
- Internetið: 23%.
- Karlmenn nota erlend tungumál í vinnunni en konur í óformlegri samskiptum.

Notkun á Íslandi:

- Á ferðalögum : 93%.
- Sjónvarp, kvikmyndir og útvarp : 87%
- Bækur og tímarit: 75%
- Internetið: 67%.
- Í vinnu: 48%.
- Í samskiptum við vini og fjölskyldu: 41%

Kristján Árnason 2005:

- Helmingur afspurðra notuðu ensku á hverjum degi eða oftar.
- Þetta hlutfall var um 30% hjá Svíum og Dönum.
- Af þeim sem höfðu notað ensku svo oft á Íslandi höfðu 51% talað ensku í vinnunni og 44% höfðu skrifað ensku í vinnunni.

Námsumhverfi:

- 59% í framhaldsskóla.
- 24% í grunnskóla.
- Íslendingar telja einnig að skólakerfið sé mikilvægt

Mikilvægi tungumálakunnáttu (ESB):

- Tungumálakunnátta er gagnlega eða mjög gagnleg: 83%.
- Flestir voru þessarar skoðunar í Svíþjóð (99%) og fæstir í Portúgal (73%).
- Enska er mikilvægasta tungumálið (68%)
- Franska 25%, þýska 22% og spænska 16%.
- Enska gagnlegust í 26 löndum af 29.
- Franska er mikilvægust í Englandi, Írlandi og Lúxemborg.

Mikilvægi tungumálakunnáttu á Íslandi:

- Enskan er mikilvægust: 96%
- Þýska 26%, spænska 24%, danska 23% og Franskan 7%.
- Ekki munur á afstöðu kynja og aldurshópa til enskunnar.
- Konur telja að danska sé mikilvægari en þýska þegar spurt er um næst mikilvægasta málið.
- Þær gefa frönsku líka meira vægi en karlar (8,5% á móti 5%).
- Yngsti aldurshópurinn (18 – 29 ára) telur að spænska sé mikilvægari en bæði þýska og danska.
- Hann gefur frönsku einnig meira vægi en hinir aldurshóparnir (11,5% á móti 5% hjá 30-49 ára og 6,5 hjá 50-67 ára).

Hvati (ESB):

- Ferðalög erlendis: 35%
- Vinnan: 32%
- Möguleiki á vinnu í öðru landi: 27%
- Flestir telja að tungumálakunnátta barna bæti stöðu síðar á vinnumarkaði (73%).

Hvati á Íslandi:

- Samskipti við aðra: 10%.
- Ferðalög erlendis: 8%.
- Vinna: 7%.
- Möguleiki á vinnu erlendis: 4%

Það sem kemur í veg fyrir tungumálanám (ESB):

- Tímaskortur: 34%.
- 31% hafa ekki nógu mikinn áhuga.
- Lítil áhugi: Tékkland og Frakkland (40%) og í Finnland (38%).

Hvenær á tungumálanám að byrja?

- Kennsla fyrsta erlenda tungumáls ætti að hefjast við 6 – 12 ára aldur.
- 39% álíta að hún ætti að hefjast á aldrinum 0 – 5 ára.
- Kennsla í öðru erl. tungumáli ætti að hefjast á aldrinum 6 – 12 ára (64%).
- Íslendingar álíta flestir (52%) að tungumálakennsla ætti að hefjast fyrr en nú er.

Gagnlegasta aðferðin:

- Flestir nefna formlegt nám eða dvöl í því landi sem markmálið er talað.
- Tungumálanám í skóla: 57%.
- Miklu færri aðhyllast óhefðbundnari aðferðum s.s. sjálfsnám.

Gagnlegasta aðferðin (Ísland):

- Í viðkomandi landi: 35%.
- Hópkennsla með kennara: 29%
- Sjálfsnám: 7%

Stuðningur við málstefnu ESB:

- 50% eru fylgjandi L1+2
- Mesti hljómgrunnur: Pólland (75%), Grikkland (74%) og Litháen (69%).
- Mest andstaða: Svíþjóð (70%), Holland og Frakkland (65%)
- 84% eru fylgjandi L1+1.

Textar eða talsetning?

- 56% kjósa talsetningu.
- Mestur stuðningurinn við texta hjá þeim sem eru vanir.
- Tungumálakunnátta er yfirleitt góð hjá þeim þjóðum sem eru vanar textum í sjónvarpi.

Undantekningar á þessu:

- Lúxemborg (99% íbúa tala a.m.k. eitt erlent mál) : aðeins 39% fylgjandi textun
- Portúgal (42% tala a.m.k. eitt erlent mál): 70% stuðningur við textun.

Samantekt:

- ESB er enn langt frá takmarki sínu með tvö erlend tungumál.
- Töluverður munur er á milli landa og þjóðfélagshópa.
- Fjöltýngistefna sambandsins nýtur stuðnings.
- Viðhorf til tungumálakunnáttu er mjög jákvætt.
- Ísland stenst samanburð við ESB.
- Fjölgun opinberra tungumála : enska festir sig í sessi.